

För kännedom: Transportstyrelsen
Sjö- och Luftfartsavdelningen
Transportstyrelsens GD 601 73 NORRKÖPING

Remissvar avseende *Förslag till Transportstyrelsens föreskrifter om kulturhistoriskt intressanta luftfartyg (TSF 2019-71)*

1 Synpunkter

Transporthistoriskt Nätverk (ThN) ser synnerligen positivt på Transportstyrelsens förslag till föreskrifter och att nätverket inbjudits till att avge remissvar på detta. Dessa föreskrifter är i linje med det som Riksantikvarieämbetet föreslår i sin rapport *Det rörliga kulturarvet* (KU2017/00942/KL). Tyvärr har i den senaste budgetpropositionen (Prop 2020/21:1, Utgiftsområde 17, punkt 10.3 sista stycket) regeringen meddelat att man anser att Riksdagens tillkännagivande, som resulterade i ovanstående rapport, nu är slutbehandlat. Detta utan att något förslag till hänsynslagstiftning för rörligt kulturarv lagts fram. ThN finner detta olyckligt, då det i RAÄ rapport framhålls att:

”Det finns därför ett behov av att i lag införa ett skydd för historiska transportmedel. Syftet med ett skydd i lag för historiska transportmedel bör vara att ge statliga och kommunala myndigheter stöd att kunna ta hänsyn till att historiska transportmedel fortsatt kan hållas rörliga samtidigt som äldre teknik och utförande så långt möjligt bibehålls.”

Därför är det föredömligt att Transportstyrelsen, trots brist på lagskydd för rörligt kulturarv i sin helhet, lägger fram ett föreskriftsförslag för att underlätta för en del av detta. Nätverket överlåter till sina medlemmar inom luftfartsområdet – EAA och SFF – att inkomma med mer flygspecifika synpunkter på föreskriftsförslaget men lämnar nedan några mer allmänna synpunkter.

ThN önskar framhålla att det, som i konsekvensutredningen sägs angående övriga historiska transportmedels undantag från avgifter av ThN:s medlemsorganisationer anses vara ofullständigt. Det finns fortfarande kvar avgifter inom samtliga transportmedelsområden som borde avvecklas eller reduceras betydligt för rörligt kulturarv. ThN:s allmänna syn är att tillstånd och tillsyn för rörligt kulturarv bör vara anslags- och inte avgiftsfinansierat. Dessutom finns många regler liksom tillämpningar, tillkomna för att reglera registrering och användningen av moderna transportmedel, som får synnerligen negativa och kostnadsdrivande konsekvenser för äldre, av kulturarvsskäl bevarandevärda, transportmedel – jämför citatet från RAÄ rapport ovan.

Föreskriftsförslaget knyter avgiftsundantaget till att specifika, på något sätt registrerade, fordon ska undantas från avgifter. Inom järnvägsområdet har Transportstyrelsen valt att i stället knyta undantagen till begreppet *museiorganisation* (TSFS 2016:105, 3 kap., 2 §), vilket ThN tycker är ett bättre sätt att hantera undantag, även om det kan vara svårt att göra så inom i detta fall luftfartsområdet, som har många enskilda bevarare, liksom även andra slag av transportmedel mer avsedda för individtransporter, som bilar och båtar.

2 Presentation

Transporthistoriskt Nätverk, sektion inom Arbetlivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) och med signatur ThN, samlar (inklusive ArbetSam själv) 11 riksorganisationer inom det *rörliga kulturarvet*. Nätverket bildades 2014, men initierades genom en mötesserie som startade 2012. Organisationerna företräder ett antal områden inom det rörliga kulturarvet:

- Vägens kulturarv – 3 organisationer (motorfordon, åkerier respektive hästvagnar)
- Järnvägens kulturarv – 2 organisationer (museitåg på egen respektive annans, oftast statens, infrastruktur)
- Vattenvägarnas kulturarv – 3 organisationer (ång- och segelfartyg samt ång-, segel- respektive fritidsbåtar)
- Luftfartens kulturarv – 2 organisationer (luftfartyg: flygplan och helikoptrar)
- samt ”värdorganisationen” ArbetSam som samlar industrisamhällets kulturarv i stort.

Många av organisationerna är inriktade på kollektivt bevarande (i föreningsform) av kollektiva färdmedel, men andra har i stället inriktningen individuellt bevarande (enskilda personer) av individuella färdmedel. Dessa organisationer och deras individuella medlemmar (direktmedlemskap eller medlemskap via en förening tillhörande en riksorganisation) har det gemensamma att de ideellt verkar för att det rörliga kulturarvet inklusive dess tekniska dimension ska kunna såväl bevaras som hållas i gång och därmed visas upp som ett fungerande kulturarv i sin rätta kulturarvsmiljö – på väg, på räls, till sjöss och i luften.

Transporthistoriskt Nätverk i siffror:

	Föreningar/museer	Medlemmar
Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd, ArbetSam	606 museer	15 000
Båthistoriska Riksförbundet, BHRF	920 föreningar	190 000
Veteranflyggruppen EAA Sverige	120 flygplan	700
Järnvägshistoriska Riksförbundet, JHRF	35 föreningar	15 000
Motorhistoriska Riksförbundet, MHRF	200 klubbar	104 800
Museibanornas Riksorganisation, MRO	28 föreningar	16 000
Svensk Flyghistorisk Förening, SFF	14 föreningar	5 800
Sveriges Segelfartygsförening, SSF	67 medlemsfartyg	7 500
Sveriges Ångbåtsförening, SÅF	300 ångbåtar	15 000
Vagnhistoriska Sällskapet, VHS	1 förening	700
Åkerihistoriska Sällskapet, ÅHS	1 förening	400
Total		370 900

På uppdrag av Transporthistoriskt Nätverk

Helena Törnqvist
Arbetslivsintendent Arbetets museum